

Privacy Commissioner
Te Mana Matapono Matatapu

Fa'amaumauga soifua malōlōina – o au aiā tatau

O fa'alapotopotoga Soifua Malōlōina e tatau...

1. Ona latou aoina na o fa'amatalaga e uiga ia te oe latou te mana'omia
2. Aoina mai ia te oe i so'o se ala e mafai
3. Ia fa'amaoni atu ia te oe e uiga i mea latou te faia ai
4. Ia fa'alelei pe na fa'apefea na latou mauaina
5. Ia teu malu
6. Ia fa'aavanoaina mo oe pe a e mana'o e tilotilo i ai
7. Ia toe faasa'oina pe afai e te iloa e sesē
8. Ia fa'aeteete ma ia sa'o lelei a'o le i fa'aaogāina
9. Ia fa'atama'ia i se taimi vave lava pe afai latou te lē toe mana'omiaina
10. Ia fa'aaogāina i le mafua'aga tatau na ala ai ona latou aumaia
11. Ia na ona tu'uina atu i isi pe afai e i ai se mafua'aga tatau
12. Ia fa'aaogāina le Numera Matu'u Faaleatunu'u Soifua Malōlōina mo mea tau le soifua Malōlōina (National Health Index number)

Ia fa'afeso'ota'i le Ofisa o le Komesina o Aiā Faalilolilo i le 0800 803 909 pe afai e te mana'o i nisi fa'amatalaga pe alu atu i le upega o feso'ota'iga i le www.privacy.org.nz

O au fa'amaumauga tau Soifua Malōlōina

Ia e Iloa Au Aiā Faalilolilo

Matou fa'amaumauga mo feso'ota'iga

Office of the Privacy Commissioner
PO Box 10094
Level 4
109-111 Featherston Street
Wellington

Laina mo Faafesili

(09) 302 8655
pe vala'au mai i le telefoni lē totohia
0800 803 909

E lē mafai ona matou tu'uina atu ni fautuaga fa'aletulafono, ae e mafai ona matou talanoa atu e tusa ai ma nisi o fa'afitauli o lo'o a'afia ai, le tulafono e talafeagai ai atoa ma nisi o mea e ao ona e faia.

Upega o Feso'ota'iga

www.privacy.org.nz

O le a le Numera Matu'ū fa'aleatunu'ū?

O lau Numera Matu'ū Fa'aleatunu'ū Soifua Malōlōina e fa'ailoa ai o oe mo ni faiga fa'alesoifualōlōina. O lenei numera e na o tagata ma vaega o le soifua malōlōina e mafai ona latou fa'aaogāina.

Ae fa'apefea pe a fai ou te lē o fiafia?

Ia e talanoa muamua lava i le fa'alapotopotoga o lo'o a'afia e ave i ai se avanoa e fa'asa'o ai ni mea mo oe. Afai e lē o fa'amalieina oe i se tali mai, e mafai ona e faiti'o i le Komisina o Aiā Fa'alilolilo. Mo se fa'ata'ita'iga, e mafai ona e faiti'o pe afai:

- na lē mafai ona latou fa'atagaina lou tagofia o ni fa'amaumauga po'o ua te'ena e le ofisa e fa'asa'oina ni au fa'amaumauga
- e te iloa na tu'uina atu sesē e le ofisa ni au fa'amaumauga i se isi
- e te iloa ua fa'aaogā sesēina ni au fa'amaumauga pe lē i siakiina pe sa'o
- e te iloa o au fa'amaumauga e lē i teuina fa'alelei.

Pe fa'apefea ona ou faia se faiti'oga i le Komisina o Vaega Fa'alilolilo?

E faigofie, ma e leai se totonu. Na o le tusi mai lava o se tusi ia i matou pe fa'afeso'ota'i le matou laina mo faafesili. A e mana'o i ai, e mafai ona e mauaina se pepa fa'atumu mai i la matou itulau i le upega o feso'ota'iga (www.privacy.org.nz) e fesoasoani ai ia te oe i le faiga o lau tagi.

Pe fa'apefea ona puipuia au fa'amaumauga tau soifua malōlōina?

O le Health Information Privacy Code e fa'agasoloa ma pulea le tagolimaina o au fa'amaumauga fa'alesoifua malōlōina. O lenei Ta'iala e sefulu ma le lua ni tulafono o lo'o fa'amalumaluina ai pe fa'apefea ona a'afia e tagata o lo'o i vaega o le soifua malōlōina, le fa'aaogāina ma le tu'uina solo o au fa'amaumauga fa'alesoifua malōlōina.

Afai e te iloa au aiā tatau, e mafai ona e fa'amautinoaina le saogalemū o au fa'amaumauga.

O a fa'amaumauga soifua malōlōina ma o ai fo'i ni auaunaga soifua malōlōina?

O mea uma lava e umia e lau foma'i po'o nisi o fa'alapotopotoga soifua malōlōina o lo'o latou umia e uiga i lou soifua malōlōina o fa'amaumauga fa'alesoifua malōlōina. O fa'alapotopotoga soifua malōlōina e aofia ai falema'i, ACC ma isi inisiua soifua malōlōina.

O nisi o fa'amaumauga soifua malōlōina e aofia ai pepa talavai, tusitusiga, ni togafitiga, ni faai'uga o ni su'esu'ega ma ni faamaumauga o ni fa'atalanoaga.

Pe faasaogalemū le teuina o au faamaumauga?

loe. O fa'alapotopotoga soifua malōlōina uma e tatau lava ona i ai ni puipuiga fa'apitoa mo au fa'amaumauga.

O lenei e aofia ai le puipuia o fa'amaumauga i luga o komipiuta, faia o ni loka o kapoti mo le failaina o pepa, faia o ni maliega i le puipuia fa'alilolilo ma le au faigaluega fa'aofisa ma le aufaigaluega e fa'amamāina nofoaga, ma le saogalemū o le tia'iina o fa'amaumauga pe a lē toe mana'omia.

O ai e va'ai i au fa'amauga soifua maloloina?

Foma'i, tausima'i pasi ma le au foma'i fa'apitoa o lo'o latou va'aia oe o le a mafai ona latou tilotilo i au fa'amauga soifua maloloina ina ia mafai ai ona latou togafitia sa'o oe ma le saogalemū.

O tagata uma fo'i o lo'o galulue mo fa'alapotopotoga soifua maloloina e pei o le Uluuluga Soifua Maloloina Fa'aleitūmālō, ACC po'o le Matātā o le Soifua Maloloina e ono mafai ona latou va'ai i au fa'amauga pe afai e mana'omia lo latou fesoasoani mo oe po'o le fa'atonutonuina o ni au'aunaga.

O nisi o tagata e ono mafai ona latou tagolimaina au fa'amauga pe a:

- a fai e i lalo o le 16 ou tausaga o ou matua po'o i latou o lo'o va'aia oe
- a fai ua e lē mautū po'o ua e leiloa se mea po'o ua e lē mafai ona e tu'uina atu se maliega, o se tasi e mafai ona ia faia mo oe (e pei o se tagata faitofi e i ai le malosi po'o le paoa fa'aleloia)
- lau kamupanī inisiua ua uma ona e tu'uina i ai le fa'atanaga
- se tasi e fa'amalosia tulafono e pei o Leoleo.

O fa'alapotopotoga soifua maloloina e tatau ona latou fa'ailoa atuina ia te oe i latou uma o le a tilotilo i au fa'amauga ma le mafua'aga. Afai e te lē o mautinoa po'o le a tonu ni mea o le tutupu i au fa'amauga, fesili i lau foma'i po'o se isi mai le vaega o le soifua maloloina.

Afai o lo'o e popole i au fa'amauga po'o fea le mea o le a o i ai ma o ai fo'i e o i ai, e ia te oe le aiā tatau e faia ai sou leo. E lē mafai i taimi uma ona e taofia le fa'asalalauina o au fa'amauga faale soifua maloloina.

O nisi o taimi e mafai e le tulafono ona fa'atagaina le tu'uina solo o au fa'amauga tusa lava pe e te lē malie i ai. Ae e tatau lava ona e iloa le mea o lo'o tupu, ma e tāua mo i latou i le vaega o le soifua maloloina lo latou iloa o lo'o e te'ena le tu'uina solo o au fa'amauga.

E mafai ona e tilotilo i au fa'amauga fa'ale soifua maloloina?

E i ai lau aiā tatau e te tilotilo ai i au fa'amauga fa'alesoifua maloloina.

Fesili atu i lau soifua maloloina fa'apitoa e fa'aali atu ia te oe au faila po'o se kopi fo'i e mafai ona e teuina.

Afai ua e fesiligia e va'ai i au fa'amauga soifua maloloina, o se fa'alapotopotoga soifua maloloina ua tu'uina atu i ai aso e 20 e tali mai ai i lou mana'o.

Ae a pe afai e te lē va'ai i au fa'amauga soifua maloloina?

Afai ua e fesili e va'ai i au fa'amauga soifua maloloina ae le tali mai le fa'alapotopotoga soifua maloloina i aso faigaluega e 20, toe ave i ai se faamanatu pe fai se faitiō i le fa'alapotopotoga. Afai e lē fa'amalieina oe i le tali mai a le fa'alapotopotoga, e mafai ona e faitiō i le Komisina o Aiā Fa'alilolilo.

O se fa'alapotopotoga soifua maloloina e tatau ona i ai se mafua'aga lelei tele e ala ai ona mumusu e fa'ataunu'uina lou mana'o. Afai e lē talia mai lou mana'oga, pe tu'uina mai na o se vaega o fa'amatalaga, e mafai ona e fesili i le Komesina o Aiā Fa'alilolilo ina ia toe iloiloina lenā faai'uga.

Ae a pe afai e sesē au fa'amaumauga soifua malōlōina?

Afai e te iloa e sesē au fa'amaumauga, e ia te oe le aiā tatau e fesili ai i le fa'alapotopotoga ina ia toe fa'asa'oina.

E masani lava, o fa'alapotopotoga soifua malōlōina latou te lē tapēina ni fa'amaumauga mai faila – e tāua tele le fa'amaumauina o mea uma lava na tutupu. Ae afai e te iloa e sesē fa'amatalaga o lo'o i faila, e mafai ona e ta'uina i ai fa'amaumauga sa'o. Ma e mafai fo'i ona e fesili i ai e tu'u lena suiga i fa'amaumauga o lo'o i lau faila, ma o le a fa'apea ai ona iloa uma e i latou e tilotilo i lau faila ma fa'atāuaina ai lou manatu.